

Előfizetési díj:

Vidékre, postán:
vagyhelyben, házhoz hordva:
Negyedévre . . . 1 frt. 50 kr.
Félévre . . . 3 " — "
Egész évre . . . 5 " — "
Megjelenik e lap hetenként
egyszer, Szombaton.Előfizetési pénzek el-
fogadtnak Gallia Fülöp
könyvkereskedésében Kec-
skeméten.

KECSKEMÉTI LAPOK.

Ismeretterjesztő hetilap.

Hirdetési díjak:

5 hasábos petit sor, egyszeri
hirdetésnél 5 kr.; — többszöri
vagy terjedelmes hirdetések-
nél árlengedés adatik.A nyilttérben való közle-
mény 3 hasábos soráért 10 kr.
számíttatik.Hirdetések elfogadtnak Gal-
lia Fülöp könyvkereskedésében
Kecskeméten. — Hirdetések ezen-
kívül fölvetőnek még M. Zeisler
hirdetési irodájában. (Pest, Király-
úteza 60. sz.)

Egy lap Kecskemét város újabbkori történetéből.

(Folytatás.)

Pestvármegye alig menthető nagy tévedést követett el azon hibás eljárásával, hogy az erkölcsi fölényben állott kecskeméti előljáróságot erkölcsileg megtörni ügykezett s e céljának elérhetése végett a városi tanács tekintélyét semmitette meg. — E téves irány az 1830-ik évi királyi rendelet foganatosításánál még folyvást fenállott s abban culminált, hogy a 100 tagra fölemelt választott polgárság közé minden békétlen elemet fölszedett s fenyeen hirdették a vármegye bizottságának tagjai, hogy most már vége lesz a nép zajgásának, mert az úgy nevezett „recurrentia“ a választott polgárság testületében van összpontosítva; holott ez intézkedésnek a lett természetes következménye, hogy a városi tanácsnak mint kormányzó testületnek hatásköre paralizáltatott s tekintélyének viszszerzéséről többé szó sem lehetett.

IV.

Arról, a mit eddig elmondtam, egy egész vaskos kötet könyvet kellene írnom, ha minden részletet és a főszereplőket egyenként megemlíteném; de én most nem könyvet írok, — csak egyetlen lapot mutatok fel a város történetéből.

A kecskeméti nemesek régidő óta torzalkodtak már a város ellen. Személyes előjogaikkal meg nem elégedve, a vagyonosbak oda törekedtek, hogy itteni birtokaikat független földesúri joggal birhassák; minthogy pedig ez az országos adóalap némi megcsökkentését vonta volna maga után, abban a felsőbbbségek, sőt a vármegye által is gátoltattak, mely azonban mint akkor kizárólag nemes testület, a kecskeméti nemeseknek mindig pártfogójuk volt. A ki az országgyűlési irományok és jegyzőkönyvek gyűjteményét átnézi, bizonyossá lesz abból, hogy a „jobbágyi telkeken lakó nemesek által viselendő terhekről“ szóló 183²/₆. XI. törvény alapját, a kecskeméti nemesek által 1790-ben az országgyűléshez benyújtott panaszos folyamodvány képezte; de be fogja látni azt is a most említett folyamodványon kívül az országgyűlés tagjai közt általuk nyomtatványban kiosztott emlékiratból, hogy nem tekintve az itt élvezett városi javadalmakat, merőben a város érdeke ellen fordultak. Lássunk tehát egynémi adatot e mozgalmas korszakból a kecskeméti nemesekről és Pestvármegyéről, — mert meg van írva a római bölcs által, hogy „ha nem tudod mi történt, mielőtt születél: gyer-

mek vagy;“ ne legyünk tehát gyermekek.

Kecskemét hajdan királyi koronabirtok volt s a magyar királynők javadalmához tartozott. A 15-ik század után, midőn magán földesurak birtokába került is, ezek közt felosztva és szoros értelmű jobbágyi szolgálatok terhe alatt soha sem volt; hanem földesurainak szintúgy mint hajdan a királyi kamarának, évenként bizonyos meghatározott censust — úri adót — fizetett, s ez szállott arány szerinti osztályra a földesurak között. Régente a város helyhatósági kiváltságot is élvezett; de szabadságlevelei a török és tatár pusztítások korában elveszvéen, abból a hatalmas Koháry grófok által kibillentetett s 1736-ban gróf Koháry András császári tábornagy családja részére a földesúri törvényhatóság gyakorlatához királyi kiváltságot eszközölt; mint-hogy azonban ezt a városi tanács erélyesen ellenzette, megegyezett a földesúr abban, hogy a városi tanács a földesúrral együtt közösen gyakorolhassa a törvényhatóságot, — így történt aztán: hogy mind a polgári, mind a fenytő úri törvényszéken a városi tanács együtt ült és ítelt a földesúrral vagy képviselőjével.

E viszonyból kifolyólag, mindennemű királyi haszonvételek a városi község tulajdonát képezték, a városi tanács befolyást soha sem engedett a földesúrnak a város belügyei elintézésére, azon egyszerű formaságon kívül, hogy a számadások az említett közös szerkezetű úritörvényszék fölülvizsgálata alá terjesztettek; kiváltképen oda volt irányozva a városi előljáróság örökösén éber figyelme, hogy itt a földesúr magát soha meg ne fészkelhesse, mihez képest sem a városban, sem annak területén, a földesúrnak sem ingó, sem ingatlan tulajdona soha sem volt, sőt a mindig csak száraz pénzben szedett úri adón kívül egyéb javadalomra jogot sem igényelhetett: ily állapot mellett nagyon feltűnő volt a helyben lakó nemesek törekvése a város érdekei ellen.

Ámde mindezen kedvező helyzet csak pusztá gyakorlaton és királyi rendeleteken nyugovék; midőn tehát az 183²/₆. IX. törvény „a községek belső igazgatásáról“ megalkottatott, mielőtt még szentesített volt, már igen alapos aggodalmakat kellett a kecskeméti városi tanács és választott polgárság jobb belátású tagjai közt a város jövőjére nézve, mert azon törvényben a tisztán jobbágyi viszonyban és teljesen földesúri kezelés alatt álló helyek s a kiváltságos és oly különös állapotú, de nem szabad királyi városok közt, mint Kecskemét, semminemű különbség sem tétvéen, többé reményleni nem lehetett, hogy

élő törvény ellenében a pusztá gyakorlat, sőt királyi rendeletek is a várost földesura által megkísérthető túlkapások ellen megvédhetnék; ekkor tehát fölmerült azon nagyszerű eszme: hogy miután a kisebb földesúri censusokat nagyobbára már a város megváltotta, vagy zálogba vette, most a többi is megszerzettetvén, a város, mely már különben is úgy van szervezve, a királyi felséghez szabad királyi városi szabadságért folyamodjék.

E nagy eszme csakhamar népszerűvé lett, — s a lakosok százankint, az iparosok czéhenként, saját aláírásaikkal igazolták beegyezésüket és kérték, sőt sürgették a városi tanácsot s választott polgárságot annak foganatosítása végett. Így történt: hogy az időközben herceg Koháry Ferencz főcancellár személyében fiágon kihalt Koháry-család censusa, az abban neje herceg Koháry Antonia által örökösödött Szász Koburg Gotthai Ferdinand fejedelmi hercegtől 1834-ben s az utána következő két legnagyobb census 1835. és 1836-ban a városi közönség által örökösén megváltatott.

A földesúri törvényhatósággal felruházva volt herceg Koháry-család örököse Szász Koburg Gotthai Ferdinand fejedelmi herceg a váltság szerződésben az úri törvényhatósági jogot is a városi közönségre átruházta, s ezen átruházás a szabadkirályi városi kiváltság kiadásának bekövetkeztéig, királyi rendelettel jóvá hagyatott és arról Pestvármegye értesített.

A kecskeméti nemesek azonnal beláták a nagy hátrányt, mely őket fenyegeti, ha céljt érhet a város a sz. kir. városi kiváltság megnyerésében: ugyanazért minden követ megmozdítottak, hogy abban akadályozhassák; más részről Pestvármegye, — melynek népesség, adózás és egyéb közszolgálat tekintetében Kecskemét egy egész tizedrészét képezte, — a jó fejős tehéntől megválni legkisebb kedvet sem mutatott, ennél fogva még súlyosabb akadályok felhalmozására készen állott; ugyanezért midőn a földesúri törvényhatóság átruházását jóváhagyó királyi rendelet közgyűlésileg tárgyalatott, Pestvármegye azon kiváltságot jogi természeténél fogva átruházhatlanak kimondotta, a királyi rendeletet félretette és saját eminens jurisdictionjánál fogva Kecskemét fölött a törvényhatóságot és közvetlen általános felsőbbbséget a vármegyére átszállottnak decretálta. Ha ezen határozatánál Pestvármegye megmarad: alig megingatható jögalapon maradt volna; ámde hogy a kormány ellen ekkor országszerte napi rendre került ellenzékeskedést s a királyi rendelet félretételét indokolhassa, tovább ment, és a kecskeméti nép érdeke

pártfogásának ürügye alatt elrendelte, hogy e tárgyban közvetlenül a nép is hallgattassék meg: vajjon a városi tanács korlátlan önkényű uralmát fogadja-e el, vagy a vármegye atyai (?) kegyes (??) kormányát? — s a járásbeli szolgabíró a nép megszavaztatására kiküldötte.

Most már, az 1830-ik évi szervező királyi rendelet folytán csillapodásnak indult kedélyek felkorbácsolására nemcsak új alkalom és tágas tér nyílt, hanem az illetők e végett kéz alatt utasítva is lettek, — s kiváltképen a nemesek azzal izgattak: hogy a sz. kir. városi szabadalom megnyerésével a városi tanács nem a nép javát, hanem saját korlátlan uralmát kívánja megalkotni, — tehát ennek elhárítása végett mindenki a tekintetes nemes vármegye atyai (?) kegyes (??) szárnyai alá bocsátkozni s arra szavazni kötelességének tartsa.

Úgy is lett: a félrevezetett nép tizedenkint összegyűjtetett, megkérdezett és — általában a vármegye fenhatóságára szavazott, — s ezzel Pestvármegye határozata szentesített.

A mi pedig a nevetségesig furesa, — Pestvármegye az eképen saját törvényhatósága körébe teljesen bekebelezett Kecskemétre, saját tagjai közül egy külön törvényszéket nevezett ki; de az nem megyetörvényszék, hanem úri törvényszék czim alatt szerveztetett és működött!!

A vármegye még tovább haladt. Az 1830-ik évi királyi rendelet akkor a sz. kir. városokban divott gyakorlat szerint Kecskeméten a városi tanács tagjainak hivatalát élethosszig kiterjesztette, a bíró, jegyzők, tisztí ügyészek, pénztárnokok választását s az időnkint közbejöhethető üres helyek betöltését három évenként a választott polgárságra mint képviselő testületre bízta, mely intézkedéssel a városi előljárásnak mégis nagy erkölcsi erőt költsönzött; midőn 1836-ik év végén, az e módon megtartandó három éves tisztújítás ideje bekövetkezett, a helybeli nemesség testületileg s az általa ismét felizgatott nép tömege, a

tisztújításra királyi biztosként megjelent alispán eljárásában meggátolta, erőszakosan is követelvén, hogy az 183²/₆. IX. törvény értelmében a tisztújítás általában a nép által eszközöltessék. — Nem szeretek kételyek közt mozogni; — lássuk tehát az eljárásból kiereszkolt alispán hivatalos jelentésének saját szavait a vármegye jegyzőkönyvéből:

„November hónap 25-én, a hely színén megjelenvén, másnap a helybeli nemes urak és lakosok hozzá az A. és B. alatti folyamódásokat adták be, melyek szerint a nemesség az 183²/₆. országgyűlési IX. törvényczikkely értelmében végrehajtandó tisztújításban résztvenni kívánt s ugyanazt kérte a lakosság is, — alispán úr észrevételeit mind a választásra, mind különösen azon különbségre nézve, mely Kecskemét és más kisebb népességű úrbéri helyek közt van, megmondván, — meg is nyugodtak mind a két rendbeli folyamódók s eszindességekben haza mentek, — november 27-én, a Tanács és választott község összejövén a D. E. F. alatti candidatio szerint a választáshoz akart fogni, midőn a tegnapi napon már megnyugodt nép Nemes Szokolay Hártó Jánosnak, ki éjszakának idején tizedenkint és házról házra járta a lakosokat s a városban több helyeken a G. alatti czédulához hasonló tartalmú iratokat raggatott a falakra, és szóval is „a nép szava Isten szava“ ingerlette a lakosokat, úgy nemkülönben Nemes Bodacz István vezérletük alatt számosabb lakosok szobájába jöven, újra az egész tanácsnak és választott községnek végképeni elbocsáttatását és az újjaknak az egész nép által leendő választását sürgették, Szokolay Hártó János a H. alá rekesztett s az elébbinél fentebb hangon irt mocskos és fenyegetőző folyamódást adván hozzá. Ezekből látván tudósító alispán úr a tanács ellen törekvését, a tegnapi napon előadottak ismétlése mellett, megpirongatta őket és kijelentette, hogy tegnap magok is megnyugodván az általa rendeltékben, most azoktól el nem áll,

vagy pedig az egész tanács és választott község tagjait megerősíti. Erre egy kissé megcsillapodtaknak mutatván magokat, kimentek, ő pedig gondolván, hogy többé szót sem fognak a választás iránt tenni, ahhoz hozzá akart fogni, mivel azonban el nem távoztak, a tisztújítást félben szakasztotta, — ezt tanácsosabbnak tartván tenni, mint illetén felbujtatott embereknek a választást megengedni. Továbbá, hogy tudva legyen, kik voltak a fentebb nevezett két nemes ember vezérlete alatt második nap a városházánál, azok közül némelyeket feliratván, neveiket J. alatt bemutatja, azon hozzátétellel, hogy ezek a városnak többnyire legutolsó lakosai. Ezeknek utánna Séllyei Sámuel jött elő s az L. alatt csatolt folyamódást adta be, kérvén az is a nép nevében az általa sürgetett választási módnak megengedtetését. — Mindezeket oly végből jelenti alispán úr, hogy a vármegye a kecskeméti előljárók választási dolgának illetén helyzetében, midőn egy felől a törvényt, más felől a város szövényes állapotát kelletik figyelembe venni, a további határozást tegye meg, nehogy akár a törvény szerinti, akár az elleni választásból a mostaninál nagyobb baj kerekedjék.“

Pestvármegye, hogy a királyi rendeleten nyugvó alapot is kirántsa a kecskeméti előljárástól, 1837-ik évi mart. 31-én elhatározta, hogy a városi tanács Kecskeméten épen úgy, mint a legszorosb úrbéri kezelés alatt álló bármely jobbágy-községben, az 183²/₆. IX. t. cz. szerint, egy szolgabíró elnöke és kijelölése mellett, általában és közvetlenül a nép által választassék, a jegyzők pedig a nép által fogadtassanak fel, — és ezt végre is hajtotta, — figyelembe sem véve azt: hogy az idézett törvény 1-ső §-a s ennek utórése a választóképességet és választás módozatát szabályozza, — valamint azt is mellőzve, hogy az 183²/₆-ik évi törvények, jelesül pedig „a községek belső igazgatásáról“ szóló IX. cikknek szentesítésére vonatkozó-

TÁRCZA.

Napló töredékek

schweizi utazásomról.

A vierwaldstätti tó.

A vierwaldstätti tó, az ezt körül vevő négy kantontól, u. m. Luzern, Unterwalden, Schwyz és Uri-tól vette nevét; a legnevezetesebb, a leglátogatottabb Schweiz minden tavai között. E tónak festői, felette regényes partjain történtek az ó-schweizi történet legfontosabb eseményei, melyek fénypontját Schiller „Tell Vilmos“ című színművében dícsőítette meg örök időkre.

A tó alakja igen szabálytalan, sokszorosan szétágazó öblöket képez, melyek közül a négy északi, félre nyomott kereszt alakot mutat, míg a délre nyúló két legnagyobb rész derékszöveget képez. A tónak ezen szabálytalansága oka annak, hogy hossza és szélessége felett oly igen különbözök a leírások. Hosszúságát mindenesetre azon sokszorosan megtört vonalt kell felvennünk, mely a Sz. Gotthardon eredő Reuss beömlésétől Flüelennél, annak Luzern városán keresztül történő kifolyásáig tart, mely távolság mintegy 10 óra járás (Schweizban egy óra járás alatt értetik azon távolság, melyet egy gyalogember ez idő alatt meghalad). Az egyes öblök közép számítású szélessége sehol sem haladja az egy órát. Ha azonban a tó északi részén keresztet képező két öblöt, a délnyugoti alpnachi és északkeleti küssnachi öblöket vesszük szélességül, akkor az mintegy 5 órára tehető. Mindegyik öblöknek van saját neve. A legdélibb 3 órányi hosszú s 800 láb mélységű öblől

uritonak (Urner-See) nevezetik, mivel ez egészen az Uri kanton területén fekszik. Ez a rész, a partoknak minden lépten nyomon változó panorámáit tekintve, a legnagyobb szerű, de viharban a legveszedelmesebb is; — ehez csatlakozik a gersaui, vagy buochsi-tó, mely kelet-nyugoti irányban majd 4 órányi hosszú, Schwyz és Unterwalden kantonok között. Ennek nyugoti végén, két sziklafok szökel a tóba, melyek azt teljesen elzárnak látszanak; a tó itt majd 1/4 órai szélességre szorul össze. Innen mintegy 1 1/2 órányira ágazik el északkelet felé a Rigi tövében a 2 órányi hosszú Küssnachi, — délnyugotra az alpnachi, — s északnyugotra a luzerni tó. A tó legnagyobb mélysége 1070 láb, s a víz felülete 1348 láb magasan van a tenger vízszíne felett. A Gotthardon keresztül közlekedők és árucikkék szállítása miatt a forgalom rendkívül élénk. 6 gőzösön kívül temérdek evezős és vitorlás hajó (Nauen) élénkíti a tavat. Viharban egyike a legveszedelmesebb tavaknak; itt igazán retentő szép látványt nyújt a tornyosuló hullámokkal küzdő szélvész. Ha az itt u. n. Föhn (déli-melegsél) az uti Reuss-völgyből retentő erővel kitör, a hullámokat bősziúten felkorbácsolja, — s ha ugyanazon szél a hegyektől megtörtetve nyugotról a hullámokat keletre a buochsi; öbölbe kergeti, akkor a minden felől zaklatott hullámok Brunnenl retentő zúgással összeütözköznek s vad dühöngéssel látszanak egymás megsemmisítésére törni.

A víz hőmérséke különböző öblökben különböző; 500—600 lábnyi mélységben 4—5° R. míg a felszíne nyáron 16—22°. — A tónak általános minden öblében történő befagyásáról mit sem tudnak. A vízszíne tiszta, sötétzöld. A benyomás, melyet e páratlan nagyszerű vidéken az utazás a természet szépségében gyönyörködő ember lelkére gyakorol, elfeledhetlen, kivált hajnalban, vagy alkonyatkor, midőn

a lég tiszta, illatos, s minden, merre csak a szem tekint, a hajnal, vagy alkonypirjában ragyog. Ellenben homályos, vagy esős időben a hatás itt is mint mindenütt ki nem elégitő.

Utazás a tavon Luzernből Flüelennig.

Öt órákor indult el gőzhajónk Luzernből. Gyönyörű tavaszi reggel volt, utazásra alkalmasabbat, kellemesebbet kívánni sem lehetett volna. Az égbolt tiszta, felhőtlen volt; az ily idő pedig itt ritka és megbecsülhetlen az utazóra a különösen ilyenkor élvezhető páratlanul szép kilátás miatt. Gőzösünk egy hangu csapkodással haladt előre az elevenzöld pázsitos hegykeretbe szorított csendes tó átlátszó kékeszöld sima tükrén. Jobbra legközelebb a cikkekzakkos több ágú koronához hasonló, omlatag, kopasz tetejű „Pilátus“ csúcsai emelkednek itt-ott hóval fedve; balra távolabb a „Rigi“, csúcsán messze kilátszik a 3 emeletes vendéglő, hova évenként 10—15 ezer utazó szokott felmászni, hogy egy nyári nap feljöttével emlékezetéből soha el nem tűnő élvezetet szerezzen lelkének. Luzernből elindulva 1/4 óra múlva kiértünk a luzerni öbölből s a Rigiből kiszökkelő hegyfok mellett haladtunk el, melyen egykor Zinne és Tanzenberg osztrák vámhelyek állottak. Egy másik közeli sziklatetőn Hertenstein vár esekély romjai láthatók, egykor azon Hertenstein Gáspár birtoka, ki 1476-ban a murteni csatában, a szövetségesegek háttérét vezényelte. A Pilátus sötét komor alakjával teljes ellentétet képez a Rigi tövéhez simuló, elevenzöld vidék közepén, kedves tájékon épült Wäggi város, hol a gőzsnek első állomása van. E kis sarokba szorult város kertjeiben a szelíd gesztenyefi és mandula fa szabadon tenyész, annyira védve van az erősebb szelek ellen. E város Luzernnek veteményes kertje. 1795-ben e jólétet mutató kis várost

lag, az országgyűléshez 1836-ik évi ápril 18-ról intézett királyi leirat a szabados községeket az úrbériség körén kívül esőknek kimondotta és a tárgy komolyságához képest külön megalkotandó törvény által szabályozandóknak fentartotta, — a kecskeméti előljárást választását a felizgatott nép legalsó rétegének, a választóképeség iránti intézkedés nélkül oda dobta.

A most életben levő idősb emberek által maig is „urbarialis tanácsnak“ nevezett ezen előljárást választása 1837-ik évi ápril 8-án fogasított, mely alkalommal a volt városi tanács elébb testületileg visszalépett. A tisztválasztás végrehajtására kiküldött szolgabíró hivatalos jelentése szerint, a városi főbíró Sz. J. a visszalépett tanács nyilatkozatát a szolgabírónak e szavakkal nyújtotta át: „Nem kényszerűségből, mert azt el nem ismerjük, hanem önkint és azért lépünk vissza, mert mi Kecskemét város polgárainak igen, de jobbagyoknak előljárási lenni nem akarunk és ily erőszakolt választás útján sem most, sem jövőben hivatalt viselni nem kívánunk; mi csak három felsőbbiséget ismerünk magunk felett: Istent, Királyt és Törvényt; rólunk törvény nem intézkedett, a király pedig csak külön törvény útján kívánt intézkedni; visszalépünk továbbá azért, mivel a választás végrehajtását nehezíteni s polgártársaink nyugalmát még inkább felháborítani nem kívánjuk; kérjük annál fogva szolgabíró urat: hogy a választásra összegyűlendő népek ezt tudtára adni s nevünkben megkérni sziveskedjék, hogy e választásnál rólunk említés se tétessék.“

Ekkor aztán e város megérte azt; hogy midőn Pestvármegye alispánja Kecskemétre jött s a városi előljárást őt üdvözleni kívánta, — a tisztelgő küldöttség elnöke beszélni kezdvén, — alispán úr e szóval szóla következő atyai kegyes rivalkodással méltóztatott őt elhagatni: „menjen kend ki, elébb ugassa ki kend magát oda kün s aztán bejöhet kend hallgatni.“ Ez pedig

nagy veszély fenyegette; ugyanis: a sok esőzés miatt a Rigi oldaláról nagy tömeg föld és porhanyó szikla elválván, a hegyen lefelé jöve elborított mintegy 80 hold földet, s 31 házat a hóba nyomott.

Wäggen túl van Vitznau, kicsiny, kellemes fekvésű falu, mely mögött merészen nyúlik fel a 4457 láb magas Vitznauer Stock. Itt a tavat két magas, erdővel borított hegyfok szorítja össze az u. n. Nasen. — A hajó egy fordulatanál új kép tárul fel az utas előtt, széles kilátás nyílik az egész buochsi-tóra és vidékére. Átellenben fekszik a tóparton Beckenried, mögötte emelkedik az 5521 láb magas Stollen. Innen a gőzös a rézsút átellenben fekvő Gersauban megy. Igen festői kilátás van a tó közepéről, balra a vitznauer Stock, szemközt a kettős esücsü Hochfluh, mellette bentebb a két kopasz, hamuszín Mythen sziklafalai nyúlnak a magasba, melynek tövében regényes fekvésben terül el Schwyz város. Gersau fölött egész 3—4 ezer láb magasságig láthatók elszórva egyes házak, melyek a dús lombzatú cser- és gyümölcsfák lombjai közt, az elevenzöld pázsittól övezve igen kedves látványt nyújtanak. Emeltesre méltó Gersau politikai életéből, hogy ezen — a körül lakókat is ideértve — jelenleg alig 1700 lelket számláló falu, midőn 1359-ben függetlenségre tett szert, s az örök szövetségbe felvételt, 400 éven keresztül önálló, független köztársaságot képezett, mely a csaknem örökös béke áldásai alatt virágzó jólétre emelkedett, míg nem a napoleoni népboldogítás Schweizban ezen liliputi szabadállamot 1798-ban meg nem szüntette s a Schwyzi kantonba nem kebelezte be. — Több eredeti szokás tartotta itt fenn magát. Egész a huszas évekig szokásban volt itt, hogy búcsúkor a környékbeli esavargók, koldúsok és kalandorok hozzátartozóikkal együtt u. n. „Ganner Kibli“-re (Kirchweih búcsú) összejöttek, s

nem valami mendemonda, hanem valósággal megtörtént igaz tény.

És mindezt a szennyes önérdékből származott izgatás s a jámbor népnek meggonolatlanul intézett rosszakaratú félrevezetése okozta: hogy e város népe egykor ennyire demoralizáltatott, hajdan nagy tekintélyű előljárása így megaláztatott, a város méltósága sárba huzoltatott és a vármegye önkényének martalékává súlyosztatott.

Azonban az 1836. IX. törvényczikk szerint végrehajtott „urbarialis“ tisztválasztás következő évben királyi rendelettel megsemmített s a régi tanács hivatalos állomására visszahelyeztetett.

(Folytatása következik.)

Színház.

Szombaton, február 19-én, az országos honvédménház építési költségeinek némi fedezése tekintetéből jótékony czélú előadás rendeztetett, Szigligeti „Üldözött honvéd“-jével. Mind a mellett, hogy ez estén az „Olvasókör“ bálja sok színház látogatót vont el a színházból: szép számú közönség gyűlt össze, kik között a honvéd főparancsnokot József főherczeg ő fenségét is örömmel szemléltük kíséretével együtt. Az előadás nem volt épen a legjobb, de mégis — látszott az illetőkön, hogy igyekeztek azt el nem ejteni. És ez valóban szép volt tőlük; csak az a kár, hogy Demjénét nem figyelmeztették, miszerint a közönség gúnymosolyát ne vegye tetszés nyilvánításnak; talán akkor nem izetlenkedett volna annyira feltűnő módon! Az egyes szereplők közül kiváltképen Tamásiné asszonyt emeljük ki; játékában sok bensőség volt s hosszú nehéz szerepét hitünk szerént szépen oldotta meg. Szilágyi Bertának szerepe alig volt, de olyan jól nézett ki álmenyecske szerepében, hogy igazán nem lenne szép tőlünk említetlenül hagyni. A férfiak közül Földesi a czim-szerepben sok igyekezetet tanúsított ugyan, de talán épen e miatt alig volt egyetlen sikerült mozdulata, vagy szavalatbani kifejezése. Ferenczi öltözéke összhangtalan volt bár: de játéka kifogáson fölüli, s arcának maszkirozására a bujdosó honvéd őrnagyot gondosan takargató, vigyázó és hiv bajtárs kedélyállapotának hü kinyomata volt. Kocsis ma is, mint legtöbbször, arról győződött meg bennünket, hogy ő e társulatnak az intriguakra kiválólag képesített szorgalmas és igyekező tagja. Hanem szakála sehogy sem illett arcához, és igen kár, hogy erre gondot nem fordított. Széles olyan kopott kabátban jelent meg eleintén, hogy ha folyvást nem grófurazzák, — bizony kinek sem jutott volna eszébe őt annak tartani; különben egész szerepét elmosódottá tette a játékán végig

három napon keresztül dorbézoltak, a 4-ik napon azonban már egynek sem volt szabad magát Gersauban mutatni.

Innen Brunnen állomás következik. Közvetlen a kikötő mellett levő vendéglő oldalán két falfestmény van, egyik az első három szövetségest ábrázolja, emlékül 1315. december 19-re, a mely napon az örkantonok a morgarteni esata után az esküt megújították; a másik két alakot tüntet elő ez aláírással: „Swen und Switö die vermeintlichen Gründer von Schwyz.“

Brunnentől kiindulva, az uri-tóba vág át a gőzhajó, melynek minden egyes pontja Schweiz östörténete emlékeitől van megszentelve, s lett a szabad nép előtt örök emléktüve. Azon ponthoz közel, hol az úri és gersau tó derékszöget képez, a parttól alig két ölnyre egy 85 láb magas szikla emelkedik ki a vízből, benöve mohával, körül-futva repkénnyel s tetejét egy zöldelő fa disziti; ez az u. n. „Mythenstein“, melynek a tó felőli részén óriási aranyozott betűkkel ez olvasható: „Dem Sängertells, Friedrich Schiller die Urkantone 1859.“ Szébb s egyszersmind nagyobb szerű emléket valóban sehol sem emelhetek volna a német nemzet díes költőjének enné. Ez emlék előtt, — bár kissé távolról — elhaladva, jobb felől egy pázsitos tér tűnik az utazó szemébe: ez a Grütli, a schweizi népszabadság bölcsője, a szövetség emlékezeje. Ez azon szent hely, hol 1307-ben november 7 és 8 közti éjjelen Fürst Walter Attinghausenből (Uri) Stauffacher Steinenből (Schwyz) és Arnold an der Halden Melchthalból (Unterwalden) 30 elvtárral együtt az esküt letették; melyet Schiller oly velős rövidséggel így ad elő:

„Wir wollen sein ein einig Volk von Brüdern,
In keiner Noth uns trennen und Gefahr.“

vonulni látszott kedvetlenség. Csetri a csaszlaui rendőrbiztost olyan jól adta, hogy ma meg kell dicsernünk, s ha, — miután őt nincs szerencsének közelebről ismerhetni — saját — és nem születésének érdeme — őszintén tesszük is. — Lehetetlen itt, ezek elmondása után — elismeréssel nem szólanunk a szintársulat azon szives készségéről, mellyel épen Szombati, tehát különben is jövedelmező napi előadás fele részéről az országos honvédménház építkezési költségeihez járulás tekintetéből lemondott. Nem vagyunk ugyan illetékesek ezért nekik köszönetet szavazni, sőt úgy vagyunk meggyőződve, hogy sokkal nemesebb indulat vezeté őket ez eljárásnál, mintsem hogy ezt várnák is: de feljegyezni hivatásunknál fogva kötelességünknek tartottuk, annyival inkább mert némelykor a kötelesség teljesítése is érdemül róható fel s ha az itteni viszonyokat tekintetbe vesszük, a társulat emez eljárása épen ebbe a kategoriába esik.

Kedden, február 22-én, Kovácsné jutalmául Offenbach „Szép Helena“-ja adatott... akarjuk mondani: hurzoltatott színre. Hogy a siker egyik részen minél nagyobb legyen, három műkedvelő szivessége is igénybe vétetett s mi a kasszát illeti, az eredmény nem is maradt el. Nagyobb közönségre mostanában nem emlékezünk e társulat előadásain; hanem meg is köszönték s csináltak olyan előadást, minőre szinte nem emlékezünk; pedig ha valaha láttunk rossz előadásokat: e társulat eléggé részletetett belőle öt hónapon keresztül. No de se baj, úgy sem soká mulattatnak már bennünket „legújabb“, „hires“ és „nagy szerű“ műveleteikkel; s mi, — legalább ez estén — magunkra vethetünk, hogy reményünkben ennyire csalódtunk. Volt-e, ki azt hitte közülünk, hogy sikerül „Helena“ előadása? Felelet: nem volt! — s mégis megtölték a színházat zsúfolásig. Hanem hogy nagyérdemű publicum mit is kívánsz te, rongy hatvan krajczárodért? Quasi vero?!.. Mintha bizony nem volna neked „pugris“ népek ez is eléggé jó! Édes jó atyámfiai nem kell olyan arrogansnak lenni; hiszen a szereplők $\frac{9}{10}$ -ed része még csak hirtől sem hallott „Helenáról“, nemhogy látta volna, s mindamellett — mondjuk ki őszintén — nem sikerült-e nekik az előadás földrejtése?! Maga a jutalmazott asszonyság sem az volt, kinek egyelőre hittük. Hangja fátyolozott, csengés nélküli volt s „Helena“-ja?... az meg már csakugyan nem „Helena“ volt. A műkedvelő urakra alig van egyéb mondani valónk, mint az, hogy kár volt ilyen sikerért 117 „absentiát“ szerezni. Páris szerepvivőjének hangja csak volna; de Menelaus ural együtt meg sem tudnak még a színpadon állani. Menelaus urnak ezenkívül még hangja sincs, pedig hang nélkül operát nem lehet énekelni. Calchasról sem mondhatunk semmi különöst; de talán az ő zeneismeretének köszönhetjük, hogy a tercet-tébe bele nem süttek.

Ennyit mondani kötelességünk volt. Nem néztük el szónéklül soha, ha a közönség szeme közé por hintetett; nem nézhetjük el ez utolsó referándánkban sem. Kovács Mór elhagyja ezúttal Kecskemétet, hol társulatának az ő kimagyarázhatlan magaviselete miatt nem valami irigylésre méltó saisonja volt: s a mi referensi tisztünk ez-

Wir wollen frei sein wie die Väter waren;
Eher den Tod, als in der Knechtschaft leben.
Wir wollen trauen auf den höchsten Gott
Und uns nicht fürchten vor der Macht der Menschen.“

Itt határozatott el a hazát hallatlanul sanyargató fejedelmi helytartók megbuktatása.

Három kis forrás buzog ki egy szikla oldalból, melyet a néphit a három első szövetséges nyomán fakadottnak tart. A schweizi közhasznú társaság az ifjúság között egy aláírást rendelt el, melynek eredménye lett, hogy e klasszikus helyet, mint elidegeníthetlen nemzeti birtokot megvásárolták.

A Grütli fölött falegyenes meredek hegyen a gyönyörű, kedves látványt nyújtó Seelisbergi gyógyintézet áll. Tovább haladva a balparton sűrű sötétzöld fenyvesek s cserfák között váratlanul tűnik elő a lejtős pázsitos hegy lábánál, közvetlen a tó parton a sugár magas piros tetejű kis kápolna, csarnokszerű homlokzatával: ez a Tell kápolna. 1388-ban építette az Uri kanton azon a helyen, hol Tell merész ugrással Gessler esonakából magát Istenre bizva kiugrott. E kápolnában a nemzeti hős emlékére évenként áldozócsőtörtők utáni Pénteken ünnepélyes istentisztelet tartatik, melyre a nép, különösen az öskantonokból feldiszitett esonakokon özönlik e helyre. Tíz percz múlva a gőzhajó a tó végpontján Flüelennél köt ki. Páratlanul regényes vidék. A tó parton a kis falu terül el sziklák közé szorított kis sikon, jobbról és balról óriási hegyek emelkednek; sűrű erdővel diszitve, melyeket meghaladva emelkednek ki a kopasz, hamuszín falmeredékségű, itt ott hótól csillogó sziklacsúcsok. Távobbb szemközt a ritka szabályos gúla alakú 9464 láb magas hó koronás Bristenstock zárja be a láthatárt.

(Folytatása következik.)

uttal szintén véget ér. Mielőtt azonban a tollat, mit öt hónapon keresztül mind a közönség, mind a társulat érdekében az igazságot megközelíteni törekvő buzgó igyekezettel vezettünk, letennék, nem állhatjuk meg, hogy röviden egyet s más el ne mondjunk. A kötelesség teljesítése olykor mások érdekébe ütközik, ez pedig érzékenykedésre, sokszor haragra gyulasztja az illetőket. De ha rosza-akarát nem vegyül a kötelesség-teljesítéssel: az érdek sértés látszólagos, a bántalom nem igazi, a feljajdulás nem jogos, s a harag indokolatlan. Azon bántalmak, miket e sorok írója általában a lap kötelessége teljesítése közben a most távozó társulat némely tagjától, különösen annak igazgatójától kapott, csak tövis volt, mely rózsaszedés közben újjainkat szurdálja. Igaztalanok senki iránt sem voltunk, s a legfőbb vád az, hogy oly egyéneket is dícsértünk, kiket meg is róhattunk volna! Elismerjük, csakhogy ez éppen a társulat részéről nem gáncsolható eljárás. Hibázni hibázhattunk, hiszen mi is emberek vagyunk, — hibázni pedig emberi dolog: de magunk lábán jártunk, s meggyőződésünkhöz hívek voltunk minden körülmények között. Hogy ez nem tetszett mindenkinek, — nagyon természetesnek találjuk, s hogy haragudtak ránk, azt meg megvártuk! Egyet azonban önk is, mi is megtanulhattunk, hogy t. i. bennünket csak jó előadással és igyekezettel lehetett ártalmatlanná tenni; míg mi önkönél csak falra hánytuk a borsót. Tisztelet a kivételeknek — mert hiszen voltak számosan ilyenek is, — de önk nagyrészt szerezésnek voltak, kiket mosni hálátlan és hiába való munka volt, s csak örülnünk lehet, hogy ez valahára félbe szakad..... Veniam damus, petimusque vicissim.

Bál krónika.

Az „Olvasó-kör“ második bálja február 19-én megtartott a régi színházban. A terem igen csinosan volt díszítve, és fényesen kivilágítva; a teremben a legszebb hölgy-koszorú, minő ez évi báli idény alatt egy bálban sem volt városunkban; alig hiányzott valaki szépeink közül a fényes koszorúból, melyet nem a külső fény és pompa tett fényessé, mert mint értesültünk, az egyszerű, de csinos báli ruhákat, legtöbbször szépeink szép újjaik készítették, és így kétszeresen szépek voltak; — a ruhák legtöbbször fehér mol, keskeny piros, sárga vagy kék szalagokkal díszítve. Az általános jó kedv, reggeli 5 óráig együtt tartotta a vigadókat. — Az „Olvasó-kör“ két bálja vívta ki ez évben nállunk az elsőseget, hol városunk minden rangú és rendű polgárai legnagyobb részben megjelentek és így bátran megjelenhetett volna azon magát a democrata kör tagjai közé beirt, de születte daczára aristokratikus göggel megtölt pöf-feszkedő család, ki az „Olvasó-köri“ bálra azt mondá: „olyan helyre nem megyünk bálba“ — mert ilyen közönség közé bátran eljöhett volna olyan család, a nélkül, hogy fényességükre a legkisebb árny is esett volna. Valóban nevetséges még mulatságainkban is magunkat így elkülöníteni akarni és másoknál nemesebb agyagból gyurtnak hinni magát, a mai korban, és midőn az illetőkről elmondhatjuk — nosco te.... vagy ismerünk bájos maszk...

Nyílt számadás.

A Kovács Mór igazgatása alatti dráma, népszínmű és operette szintársulat által f. évi február 19-én, fele részben a honvédménház alaptökejének gyarapítására rendezett jótékony czélú színi előadás jövedelméről.

Bevétel:

1-ör.: 153 db. zártszék jegyért 60 krjával befolyt 91 ft. 80 kr.; 2-ör.: 5 db. földszíni jegyért 40 krjával 2 ft.; 3-ör.: 36 db. tanuló jegyért 20 krjával 7 ft. 20 kr.; 4-er.: 26 db. karzati jegyért 20 krjával 5 ft. 20., jegyekért összes bevétel 106 ft. 20 kr. Ebből a kiállítási költségek színi-igazgató úr felszámítása szerint 35 ft. 57 kr., kifizetettvén, maradt tiszta jövedelem 70 ft. 63 kr. Ezen összegnek fele a színészet részére 35 ft. 31 krban kiadtván, maradt a jótékony czélra 35 ft. 32 kr. Ehhez a jótékony czélra történt felülfizetések és adakozásokból bejött 26 ft. 80 kr.

A helybeli kereskedelmi testület által ugyane czélra f. hó 14-én hozzám átadott 30 ft.

Igy a honvédménház javára begyűlt 92 ft. 12 kr., melyből 92 ft. Vidacs János országos képviselő úrnak a mai napon elküldetvén, a 12 kr. pótolva még 18 krrel postadíjra fordított.

Felülfizettek és adakoztak:

A helybeli kereskedelmi testület 30 ft., Dukai György 3 ft., Pintér László 1 ft., Baromlaci Sándor 4 ft., Milhoffer János 1 ft. 20 kr., Szapanos László 1 ft., Ag Károly cukrász 40 kr., Gyenes Pál 40 kr., Kún László 40 kr., B. Kiss Mihály 40 kr., Csemiczky Lajos 40 kr., Szeless Zsigmond 40 kr., Zimay Károly 60 kr., Belák Albert 60 kr., Blaskovics Sándor 60 kr., Dr. Domján István 1 ft., Lestár Péter 1 ft., Dr. Kocsis József 1 ft., A. Tóth László 1 ft. 60 kr., Kristofris Juhász Ilon 1 ft., Ifj. Deák Mihály 40 kr., Ag Lajos 40 kr., Tóth Károly 20 kr., egy valaki 40 kr., Id. Szabó László 1 ft., Marton Lászlóné 2 ft., Ujszászi Imre 40 kr., Muraközy Jenő és Gyula 60 kr., egy valaki 10 kr., Tomaskó Jakab 60 kr., egy valaki 20 kr., egy valaki 50 kr., összesen 56 ft. 80 kr.

Miről midőn a n. é. közönséget értesíteni szerencsém van, nem mulaszthatom el egyszerűsággal, valamint működött szintársulat úgy a szíves adakozók irányában, a szenvedő honvédség nevében, hálás köszönetemet nyilvánítani.

Kecskemét, február 22. 1870.

Szalkay Gergely,
honv. egyf. elnök.

József gözmalom társaság.

A kecskeméti „József-gőzmalom“ részvénytársaság alóli választmánya ezennel köztudomásra hozza, hogy f. évi február 27-én, d. u. 3 órakor a társaság helyiségében, **rendkívüli közgyűlést** fog tartani, melyre a t. cz. részvényesek ezennel meghívotnak.

Tanácskozás tárgya: az üzlet telkének nagyobbítása.

Kecskemét, február 19-én, 1870.

József gözmalom társasági
igazgató választmánya.

Ujdonság és vegyes.

† **Király és Királyné Ő** feségeik Kedden délután Budára érkeztek.

† **Budán** a vár palotában Csütörtökön, febr. 24-én udvari bál tartatott.

† **Halálozás. Kovács Erzsébet** özvegy Sikari Kovács Gáspárné asszony, folyó hó 17-én, 6 napi betegség után élte 81-ik évében elhunyt. Halálát egyetlen életben levő fiú, 19 unoka és 12 második unoka gyászolja, Lapunk tisztelt szerkesztőjével, kinek első neje az elhunyt volt leánya. Az elhunytban városunk egy köztisztviselőnek álló példás életű nőt és jó gazdasszonyt, gyermeke és unokái egy szerető anyát, egyházunk egy vallásos buzgó keresztyént vesztet. — Áldás és béke poraira!

† **József főherceg** február 19-én, délután 3 órakor a Főlegyházáról jövő vonattal városunkba érkezvén, minthogy egyetlen fogat volt az indóháznál, egy kukoriczát hordó kocsi két zsák kukoriczát feltéteget, s arra felülvén segédével, azon hajtattott be a fogadóhoz. — Hajh be sok tekintetes, nagyságos mokra úrnak fellázad e hirre nemes vére, — paraszt kocsi, kukoriczák zsákra ülni? — A főherceg estve a színházban volt, hol ezen napon a honvédménház javára tartott előadás; az előadást egészen végig várta, másnap reggel tovább Pestre utazott.

† **A Sz.-Endrei választó kerületben** folyó hó 16-án, a kapuféltől búcsúzott gróf Ráday László helyett országgyűlési képviselőül Harkányi Frigyes Deák-párti választatott meg.

† **Nyiregyháza** közelében a mult heti kemény hidegben a farkasok megettek egy kocsijától elmaradt utast s egy simai kocsmárosnét.

† **A szomszéd Lajos-Mizse** pusztai birtokos lakosok kérvényt nyújtottak be Jászberény város képviselő testületéhez, melyben közigazgatási és egyházi tekintetben szabad rendelkezési jogot kérnek. Annyi igaz, hogy sok baj és hátránnyal jár rájuk nézve mindenben az oly távol eső Jászberény városától függni.

† **A szomszéd Kerekegyházán** — mint a „Jász-Kunság“ írja — az ottani plebánus hiveinek nyakára kőműves inast erőszakolt mint tanítót, népnevelőt. Ki egyszerűsággal lúd-, kácsa- és kukoricza-tolvaj... No csak haladunk. Pék inas levéltárnok, kőműves inas tanító!!

† **Vaskalaposág.** Révész Imre Debreczen város nagytudományú lelkésze „Adalékok a magy. prot. iskolák autonomiájának történetéhez“ című füzetkékben azt igyekszik bebizonyítani, hogy az 1868-ki vallás és közoktatási törvény „hogy ha szigorúan végrehajtatik, a magyar prot. iskolák tetemes része nem sokára el fog pusztulni“. A többek közt így szól: „ki biztosít bennünket, hogy iskoláinkban nem fognak-e holnap római kanonokok és püspökök vizitálni.“ Igazsága van a nagytisztelt úrnak, ha a római alatt római katolikus kanonokot értett, mivel az múlhatlanul elpusztulását okozná a debreczeni prot. iskolák és egyházak; — mert a mult hóban, midőn Szász Károly prot. lelkész megvizitálta a kecskeméti római katolikus iskolákat, azonnal távozása után mind az egyházak, mind az iskolák össze dültek, a megszenteltelentéstől... Oh vaskalaposág!!

† **A „Tiszavidéki Ujság“** barátságosan üdvözlö a szegedi iskolai szeket, hogy a német nyelvet nem tette kötelezett tantárgyá az elemi és real-iskolákban. — Eszünkbe jut egy másik nagy város főbírája, ki hazafiságát abban akarja megmutatni, hogy a növelő nőre ráparancsolt, hogy leányainak nem szabad egyetlen német szót sem tanulni, — mert ő azokból magyar nőket akar növelni. — No hacsak abból állna a magyar nők érdeme, hogy németül egy szót sem értenek, ugyan nem sokra mennének; — szomszédi viszonyunk, körülményeink, és a német nyelv terjedése miatt, — a ki nem egyedül szántó-vető akar maradni, a nélkül bizony nehéz boldogulni: azért amnyit helyes az elemi iskolákban megtanulni, hogy később az ifjú, ha szüksége leend reá, többet könnyebben megtanulhassa.

† **Gyomán** egy nép-bank felállítása tervezetik.

† **A párizsi nagy farsangi ökröt** febr. 10-én hordozták körül. Az első koszorús ökröt 2680, a második 2640, a harmadik 2800, s a negyeik 3000 fontot nyomott.

Felelős szerkesztő: **Hornyik János.**

H I R D E T É S E K.

Felhívás.

A „József-gőzmalom“ részvénytársulat, részvényrészlet fizetéseknek hátráideje már rég letelvén, az érdekelt tartozásban levő részvényesek tisztelettel felkéretnek: hogy hátrálékaikat ezen felhívásnak nyilvános megjelenésétől számítandó négy hét elforgása alatt lefizetni annyival is inkább készkedjenek, mert különben az alulírt igazgatóság a szabályok 7-ik §-ának szigorát kénytelenítették ellenük alkalmazásba venni. Kelt Kecskeméten, febr. 25-én, 1870.

A „József-gőzmalom“
igazgató választmánya.

Értesítés.

Alulírt országos főügynökség tisztelettel tudatja, hogy Kecskeméten egy kerületi ügynökséget állított Wiszt József úrnál, ki is meg van hatalmazva biztosításokat tűz- és jég-károkat ellen, valamint az ember életére felvenni, egyszerűsággal felhasználván az alkalmat fennevezett ügynökségünket a t. közönség kegyébe ajánlani. — Pesten, 1870. Febr. 19-én.

Az „Adriai biztosító társaság (Ruinione) országos főügynöksége“ Pesten.

Komm. — Sebastiani.

Hivatkozva fentebbi értesítésre magamat a t. közönség pártfogásába ajánlom, azon alázatos megjegyzéssel, hogy a biztosítási díjak a lehetőségig olcsón számíttatnak és előforduló károkat sebesebben kiegyenlítettnek.

Wiszt József,
ker. ügynök.

Hirdetmény.

Kecskemét szab. kir. város területével szomszédos Ágasegyháza pusztában eladásra kitétetik:

1-ör. Egy asztag széna, mintegy 80 sze-kerre való; akár egészben, akár öl számra részletenként.

2-ör. Mintegy 4,000 kéve nád, háromféle osztályba sorozva, u. m. 8, 10, szegni való pedig 16 forintjával száza.

3-ör. Igen jó fajú, tenyésztésre alkalmas és apa ménnek való két darab negyedfüre, három darab harmadfüre menő csődör, összesen öt darab.

A venni szándékozók mindezeket megtekinthetik a helyszínen és értekezhetnek irántuk Kecskeméten, a tulajdonos Fórián Károlynál.

Alulírt mint gyakorló ügyvéd helyben szándékozván működni, ügyvédi szolgálattomat a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom.
Lakásom 3. tized 137. sz. sajtóházamban.
Kelt Kecskeméten, 1870. febr. 22-én.
Sárközy Pál,
ügyvéd.